

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра фізичної терапії, ерготерапії та фізичної культури і спорту

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Особливості застосування Міжнародної класифікації функціонування
в роботі фізичного терапевта

Виконала студентка групи ФТм-2
спеціальності 227 Фізична терапія,
ерготерапія
ГРИЦЮК Надія Олександрівна
Керівник: Баришок Т. В.
Нормоконтроль: _____ А. С. Лаптева

Запоріжжя
2021

РЕФЕРАТ

Магістерська робота: 52 с., 5 табл., 7 рис., 43 джерела, додаток.

Об'єкт дослідження: методологічні аспекти роботи фізичного терапевта.

Мета роботи: дослідити особливості застосування МКФ в роботі фізичних терапевтів.

Методи дослідження: теоретичні (класифікація, порівняння, узагальнення, аналіз), емпіричні (анкетування, «Семантичний диференціал» Ч. Осгуда), статистичні (якісний та кількісний аналіз даних).

Міжнародна класифікація функціонування є одним з основних документів оцінки стану здоров'я, що рекомендований Урядом та Верховною радою України. Все більше науковців та практиків декларують необхідність застосування МКФ в роботі фізичного терапевта (як в індивідуальній роботі, так і під час роботи в міждисциплінарній команді). Що викликає інтерес до теми «Особливості застосування МКФ в роботі фізичного терапевта».

МІЖНАРОДНА КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ, ЗДОРОВ'Я

ВСТУП

В останні п'ять років в Україні активно впроваджується Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (надалі МКФ). Що можна прослідкувати не лише на практичному, а й на законодавчому рівні.

Так, в 2017 р. було прийнято Закон України про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні згідно з положеннями якого МКФ визначається як основна модель для проведення наукових дослідження та ведення звітності.

В тому ж році Кабінет міністрів України видав Розпорядження «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків» (від 27 грудня 2017 р. № 1008-р), що затверджує план заходів щодо впровадження МКФ серед яких:

- переклад МКФ українською мовою;
- проведення процедури культуральної та мовної адаптації тексту;
- підготовка національних тренерів з впровадження та використання МКФ та організацію навчання студентів та підвищення класифікації фахівців;

- використання МКФ спеціалістами галузей охорони здоров'я, соціального захисту та освіти як основної класифікації для оцінки здоров'я та функціонування особи, визначення ступеня обмеження життєдіяльності.

В 2020 р. модель МКФ було покладено в прийнятій Верховною радою Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я».

В той час, як законодавчі акти визначають МКФ однією з провідних моделей в охоронні здоров'я, практичні дослідження зосередженні:

- дослідження філософських та методологічних аспектів МКФ (Алімова Ю., Аухадеев Є., Бакалюк Т., Голяченко А., Голяченко О.,

Заплатинська А., Мартинюк В., Мельникова Е., Науменко Л., Стельмах Г., Burger H., Rauch A., Prodinger B., Stucki G., Coenen M., Tennant A.);

– формування «пакетів» кодів для роботи з певними запитами та захворюваннями (Баннікова Р., Дев'ятаєва О., Керестей В., Краснянський К., Тарасенко О., Fekete C., Rauch A., Naughton N., Algar L., Aziz Q., Giamberardino M. A., Barke A., Korwisi B., Baranowski A. P., Wesselmann U., Rief W., Treede R. D.);

– вивчення МКФ студентами та підвищення кваліфікації фахівців (Борисова І., Лебедь-Великанова Е., Мазепа М., Мельник В., Поліщук В., Руденко Д., Яцевський Б.).

Зважаючи на вищезазначене, ми вважаємо актуальним напрямком дослідження аналіз особливостей застосування МКФ в роботі фізичного терапевта.

Об'єкт – методологічні аспекти роботи фізичного терапевта.

Предмет – особливості застосування МКФ в роботі фізичного терапевта.

Мета – дослідити практичні аспекти застосування МКФ в роботі фізичних терапевтів.

Завдання:

1. Провести теоретичний аналіз проблеми застосування МКФ в практичній діяльності.

2. Провести теоретичний аналіз проблеми імплементації МКФ в роботу фізичного терапевта, розробити теоретичну модель досліджуваного явища.

3. Дослідити особливості застосування МКФ в роботі фізичного терапевта.

Методи дослідження: теоретичні (класифікація, порівняння, узагальнення, аналіз тощо), емпіричні (анкетування, «Семантичний диференціал» Ч. Осгуда), статистичні (якісний та кількісний аналіз даних).

Наукова новизна полягає в тому, що було створено актуальну модель уявлень практикуючих фізичних терапевтів про МКФ та її застосування в клінічній практиці.

Практична значущість:

– було розроблено діагностичний інструментарій, який дозволяє оцінити рівень обізнаності про МКФ та ступінь використання МКФ фізичними терапевтами у клінічній діяльності;

– створена модель дає можливість оптимізувати навальні програми по вивченню МКФ.

Апробація результатів дослідження. Було зроблено виступ на тему дипломної роботи на II науково-практичній конференції з міжнародною участю «Професійні компетентності фахівців фізичної терапії та ерготерапії: інноваційні підходи» (м. Ужгород, 21-22 жовтня 2021 р., онлайн).

Публікації. Було опубліковано тези в збірнику Професійні компетентності фахівців фізичної терапії та ерготерапії: інноваційні підходи: матеріали II науково-практична конференція з міжнародною участю (м. Ужгород, 21-22 жовтня 2021 р.). Подано до друку тези у збірник матеріалів II-го національного конгресу фізичної та реабілітаційної медицини «Фізична та реабілітаційна медицина в Україні: організація надання мультидисциплінарної реабілітаційної допомоги в закладах охорони здоров'я», яка відбулася 15-16 грудня 2021 р. онлайн.

Структура та обсяг магістерської роботи. Магістерська робота складається із реферату, змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменування), додатка. Загальний обсяг роботи – 52 сторінки, із них – 38 сторінок основного тексту.

ВИСНОВКИ

1. МКФ є всесвітньо визнаним стандартом для опису і виміру ступеня порушень здоров'я.

МКФ слід розглядати в контексті сутнісної моделі розуміння здоров'я, яка не лише концентрується на біосоціальних моделях, а й враховує доктрини ціннісно-соціальної моделі. За цих умов здоров'я розуміється як стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутністю хвороб і фізичних дефектів.

Саме тому важливою складовою оцінки стану здоров'я за МКФ враховує не лише опис фізіологічних аспектів, а й ступінь залучення людини до соціуму.

Велика кількість науковців радять застосовувати МКФ як засіб роботи міждисциплінарної команди супроводу пацієнта під час реабілітації та, особливо, фізичного терапевта. Дана думка активно підтримується представниками Верховної ради та Кабінету міністрів України, про що свідчать нещодавно прийняті законодавчі акти.

Проте, виникають запитання про впровадження МКФ в практичну діяльність фізичних терапевтів:

- чи володіють фахівці достатньою базою знань з приводу структури та філософії МКФ;
- чи застосовуються теоретичні знання на в практичній діяльності;
- яке ставлення фахівців до застосування МКФ в практичній діяльності.

Відповідь на ці питання дозволить сформувати об'єктивні уявлення про стан впровадження МКФ в діяльність фізичного терапевта.

2. Ґрунтуючись на проведеному теоретичному аналізі, було сплановано дослідження особливостей застосування МКФ в роботі фізичного терапевта. Розроблений план дослідження складається з п'яти етапів, які включають проведення теоретичного аналізу всіх аспектів проблеми,

планування процедури дослідження, безпосереднє проведення дослідження, аналіз і інтерпретація отриманих даних.

3. Дослідження було проведене в період з 21 жовтня по 11 листопада 2021 р. В опитуванні взяли участь 53 фахівці віком від 17 до 64 років з 26 міст України.

Було виявлено, що:

- всі опитувані знайомі зі структурою та філософією МКФ;
- 78% опитаних з різною частотою застосовують МКФ в своїй практичній діяльності;
- 61% опитаних застосовують МКФ на етапі оцінки стану пацієнта, 55% - на етапі формування мети та завдань, 13% на етапі втручання, 23% на етапі повторної оцінки і 15% на всіх етапах роботи;
- 15% опитаних продемонстрували високий рівень обізнаності з теми, достатній та середній рівень мають по 35% опитаних і 15% мають низький рівень обізнаності;
- 41% опитаних вважають, що застосування МКФ полегшує їх роботу, 38% – що ніяк не впливає, 8% – що ускладнює, 12% – не застосовує.

Проаналізувавши отримані в ході проведеного дослідження дані ми можемо зробити наступні висновки:

- виявлено три фактори, що корелюють з як між собою, так і з іншими факторами, що обумовлюють застосування МКФ в професійній діяльності, це рівень обізнаності, спосіб здобуття знань про МКФ та здатність переносити знання та навички у нову діяльність;
- опитувані, які продемонстрували більш високий рівень обізнаності, частіше застосовую МКФ в практичній діяльності та використовують МКФ на кількох етапах роботи;
- опитувані з нижчим рівнем обізнаності застосовують МКФ рідко й здебільшого лише на одному етапі роботи (частіше на етапі оцінки стану пацієнта);

- на рівень засвоєння знань про МКФ та їх подальше застосування на практиці впливають як особливості організації процесу засвоєння знань так і мотивація відвідувати організований захід;

- чинники, що на думку опитаних, ускладнюють або негативно впливають на застосування МКФ в практичній діяльності, можна умовно розділені на дві групи: об'єктивні (пов'язані з необхідністю модернізації україномовної версії МКФ) та суб'єктивні (пов'язані з особистими оціночними судженнями, які подекуди є неоднозначними).

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми. Подальше вивчення проблеми можливе в таких напрямках:

- виявлення причинно-наслідкових зв'язків між рівнем обізнаності та частотою застосування МКФ в практичній діяльності фізичного терапевта;

- готовність студентів спеціальності «фізична терапія» до застосування МКФ в практичній професійній діяльності;

- вплив різних мотиваторів на частоту застосування МКФ в практичній діяльності;

- участь фахівців, які надають реабілітаційну допомогу в супервізійних групах по впровадженню МКФ;

- зміна особливостей застосування МКФ в практичній діяльності при збільшенні рівня обізнаності.